

Executive Summary

Το Κυπριακό Φορολογικό Σύστημα: Λειτουργία και Αποτελεσματικότητα

Το φορολογικό σύστημα είναι θεσμός για κάθε κράτος το οποίο επηρεάζει την κατανάλωση, την αποταμίευση, κατευθύνει τους διαθέσιμους επενδυτικούς πόρους και καθορίζει το επιχειρηματικό κλίμα. Οι εταιρικοί φόροι είναι καθοριστικής σημασίας για την προσέλκυση και για τη διατήρηση των επενδύσεων. Ο φόρος θεωρείται το πιο δίκαιο κοινωνικά μέσο επιμερισμού του κόστους των δημοσίων αγαθών όμως έντονα συναντώνται τα φαινόμενα φοροαποφυγής, φοροδιαφυγής, μετακύλισης των φόρων και μετανάστευσης του κεφαλαίου που υπονομεύουν, υποδαυλίζουν και δημιουργούν μη υγιές ανταγωνισμό στην οικονομία.

Η Κυπριακή φορολογία θεσμικά χαρακτηρίζεται από μειωμένους συντελεστές φόρων, απαλλαγές μερισμάτων- φόρων- υπεραξιών- ΦΠΑ, φόρους φυσικών προσώπων και εταιρικούς, τέλη, αναδιοργανώσεις, διασυνοριακές συγχωνεύσεις - επανεγκαταστάσεις και διάλυσης εταιρειών. Το Υπουργείο Οικονομικών και τα αρμόδια τμήματα του βασίζονται στην οικονομική πολιτική «Ανάπτυξη – Εκσυγχρονισμός – Κοινωνική Πρόοδος» ώστε να λειτουργεί αποτελεσματικά η Κυβερνητική πολιτική. Συντοχρόνος το κράτος και οι πρεσβείες κάνουν προσπάθειες σύναψης συμβάσεων και συμφωνιών για αποφυγή διπλής φορολογίας. Η εφαρμογή του Μνημονίου, η αναδιάρθρωση και εξυγίανση της Λαϊκής Τράπεζας, της Τράπεζας Κύπρου και των άλλων τραπεζών αλλά και η ίδρυση Εθνικού Ταμείου Αλληλεγγύης έχουν στόχο την αποφυγή συσσώρευσης μελλοντικών ανισοροπιών και την αποκατάσταση της βιωσιμότητας του τομέα της οικονομίας.

Διαχρονικά η Κύπρος έχει από τους χαμηλότερους συντελεστές ΦΠΑ, έχει συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι του συνόλου των άλλων κρατών – μελών της ΕΕ στη φορολόγηση των εταιρειών και κατέχει καλή θέση στη φορολόγηση των φυσικών προσώπων. Από το 1976 διαμορφώνει μια σειρά πολιτικών για οικονομικούς και πολιτικούς λόγους που με τη βοήθεια συγκυριών ενίσχυσε το νέο ρόλο της ως νέο κέντρο εισδοχής εξωχώριων off – shore εταιρειών και αποκόμισε πολλές οικονομικές ωφέλειες.

Στην ΕΕ. κατά μέσο όρο η αναλογία άμεσης και έμμεσης φορολόγησης στο σύνολο των φορολογικών εσόδων είναι ισορροπημένη και κοντά στη μονάδα με τις Κύπρο, Φινλανδία και Μάλτα να έχουν υψηλά επίπεδα έμμεσης φορολογίας. Κάθε χώρα έχει το δικό της μείγμα συντελεστών, απαλλαγής, οριοθέτησης και ειδικών μεθόδων φορολογίας σύμφωνα με την οδηγία της Ε.Ε για τον ΦΠΑ.

Ο νέος επιστημονικός όρος tax administration κάνει την εμφάνιση του στην διεθνή επιστήμη και είναι ο συνδυαστικός κρίκος ανάμεσα στη φορολογική νομοθεσία και τους υπόχρεους σε καταβολή φόρων, αναφέρεται στην οργάνωση και λειτουργία των φοροτεχνικών υπηρεσιών και στην προσπάθεια ενημέρωσης, βελτίωσης και προσαρμογής των υπηρεσιών, στην ανεύρεση των μεθόδων και των διαδικασιών. Για να εφαρμοστεί το tax administration χρειάζεται μια σειρά μέτρων αύξησης της αποτελεσματικότητας του φορολογικού συστήματος. Όμως για να έρθει σε πέρας η μεταρρύθμιση της Φορολογικής Διοίκησης που είναι ένα μεγαλειώδες νομοθετικό έργο προτείνουμε την ίδρυση ενός μεικτού επιστημονικού οργανισμού «Hellenic Center of Tax Administrators» που θα λειτουργεί με ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα έχοντας στόχο την μεταρρύθμιση των φορολογικών διοικήσεων Κύπρου και Ελλάδας, την υιοθέτηση του πετυχημένου Ελληνικού μοντέλου Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ) με έργο τη διενέργεια του προληπτικού ελέγχου και την πάταξη φορολογικών και τελωνειακών παραβάσεων και τέλος τη συνεργασία των πολιτικών χώρων για την εφαρμογή της μεταρρύθμισης.

Οι φορολογικές διοικήσεις προσπαθούν να μετατρέψουν τις νέες τεχνολογίες σε χρήσιμο εργαλείο έχοντας σχεδιάσει και αναπτύξει η κάθε μια το δικό της πρόγραμμα. Το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Fiscalis 2020 θα στηρίξει τη συνεργασία μεταξύ των φορολογικών αρχών και θα ενισχύσει τη λειτουργία των φορολογικών συστημάτων των κρατών μελών της ενιαίας αγοράς και της τελωνειακής ένωσης μέσα από τα Ευρωπαϊκά συστήματα πληροφοριών (EIS). Η πρόταση για υιοθέτηση από την Κύπρο νέων τεχνολογιών όπως κάρτας αποδείξεων, των προγραμμάτων Fiscalis 2020, ESKORT του Λουξεμβούργου και PORTTITης Φινλανδίας, TAXIS Phone αλλά και κατάρτιση ενός ηλεκτρονικού περιουσιολογίου θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη βελτίωση, ανάπτυξη πληροφόρηση, η ενημέρωση και η εκπαίδευση το κράτους και της κοινωνίας.

Μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυπριακής Δημοκρατίας έχει υπογραφή σύμβαση περί αποφυγής της διπλής φορολογίας και της αποτροπής της φοροδιαφυγής σε σχέση με τους φόρους εισοδήματος νομικών και φυσικών προσώπων Α.Ν. 573/1968 1 (Φ.Ε.Κ. 223/27.9.1968/ τ. Α'), πρέπει όμως να ενθαρρυνθεί η οικονομική δραστηριότητα μεταξύ των δυο χωρών αλλά και να γίνουν ταχύτατα βήματα υιοθέτησης του κοινοτικού δικαίου στα αντίστοιχα εθνικά.

Για να αρθούν τα φορολογικά εμπόδια προτείνουμε μια κοινή ενοποιημένη βάση φορολογίας επιχειρήσεων (ΚΕΒΦΕ) για όλες τις δραστηριότητες που αναπτύσσουν στις δυο χώρες αλλά και στην υπόλοιπη ΕΕ για να διασφαλιστεί συνεκτική και συντονισμένη φορολογική μεταχείριση, συνεργασία στην άμεση φορολογία και διασυνοριακή ελάφρυνση λόγω ζημιών για αποφυγή προβλημάτων

ταμειακών ροών, συνεργασία στην άμεση φορολογία και τους φόρους κατά την έξοδο από μια χώρα, συνεργασία στην άμεση φορολογία και τους φόρους των τόκων δίνοντας ώθηση στην αυτοματοποιημένη πληροφόρηση, συνεργασία στην έμμεση φορολογία με την υιοθέτησης μειωμένου ΦΠΑ σε μια σειρά ελληνοκυπριακών προϊόντων που θα μπορούσε να αναζωπυρώσει την ιδιωτική κατανάλωση που έχει καταρρεύσει λόγω της οικονομικής κρίσης και στις δυο χώρες και συνεργασία στην υλοποίηση πληροφοριακού συστήματος περιουσιολογίου κοινών φορολογουμένων για αποφυγή υπερβολικής φορολόγησης των κοινών φορολογουμένων και φοροδιαφυγής.